

[Undervisningsministeren.]

Fremtiden, at man altid kunde vælge Præsten ind i Skolekommissionen. Det kan man ikke altid nu, fordi man har de smaa Skolekommissioner, og bor han udenfor Skoledistriktet, er han ikke valgberettiget og ikke valgbar. Menighedsraadene bad om en Ændring i den Henseende, og det kunde jeg ganske slutte mig til, og det Forslag, der foreligger her, og som ogsaa gælder for Sønderjylland, hjemler ogsaa i Sønderjylland, at Præsten, hvad han nu ikke har Mulighed for, kan blive valgt ind overalt, hvor Forældrene selv vil have ham. Mit Forslag er altsaa et Friheds-Forslag, og de ærede Medlemmer, som ikke paa disse Hovedpunkter vil gaa ind derpaa, de holder paa gammel Tvang.

Blang: Den højtærede Minister var saa opmærksom overfor mig at anvende en Del af sin i øvrigt kostbare Tid til en Henvendelse til mig i Anledning af min Replik til det ærede 1ste Medlem for 2den Kreds (Marie Hjelm). Jeg takker for denne Opmærksomhed og vil straks tilføje, at jeg er enig med den højtærede Minister i, at vi i Øjeblikket befinder os i et religiøst Frafald Verden over og ogsaa herhjemme. Men jeg har dog Lyst til at spørge den højtærede Minister, om Ministeren tror, at Vejen herudaf er at frigøre Skolen for enhver Indflydelse fra Kirkens Side. Ministeren taler om, at man vil bevare Kirkens Magtstilling. Jeg har ikke hørt nogen tale om det. Ministeren vil, hvad Dag han ønsker det, kunne faa en Lov, der har et lokalt Tilsyn, f. Eks. af 5 Medlemmer, hvoraf Præsten kun er det ene og ikke født Formand; han vil kunne faa en Lov med et Kredtillsyn, hvoraf Provsten er Medlem, 1 af 5. Men den højtærede Minister er saa angst for den Indflydelse, dette ene Medlem af 5 er i Stand til at øve, at Ministeren ikke tør have ham med. Derfor forekommer det ikke mig, at det er Kirken, som forlanger en Magtstilling, eller at det er Kirken, der her er vantro med Hensyn til sin Indflydelse; men det er snarest fra den anden Side, man er bange.

De rent personlige Bemærkninger med Hensyn til min Tro eller Vantro skal jeg lade ligge, idet jeg blot vil tilføje overfor den højtærede Ministers ustandselige Henvendelser til mig i min Egenskab af Præst, at jeg troede, man her i Tinget talte til Medlemmerne i deres Egenskab af Repræsentanter for de forskellige Landsdele og ikke for forskellige Livsstillinger. Men maaske der er en Undtagelse for Præsternes Vedkommende.

Undervisningsministeren (Borgbjerg):

Det vil dog vist findes ret naturligt, naar der her er Tale om præsteligt Tilsyn, et født gejstligt Tilsyn, at nævne, naar man taler til et Medlem af det høje Ting, at det ærede Medlem netop hører til den Stand, som her kræver et Privilegium, en født Ret, som ellers ikke findes andetsteds. Vi er jo kommet bort fra de fødte Stillinger; det er en Undtagelse, man kræver bevaret, skønt mange Præster erkender, at den er overflødig, unyttig, ja, skadelig.

Det ærede Medlem har ikke Ret i, at jeg er bange for et enkelt gejstligt Medlem. Her er ikke Tale om, hvad jeg ønsker eller ikke ønsker, hvad jeg er bange for eller ikke bange for; her er Tale om Befolkningens frie Ret, Forældrenes frie Ret til at vælge det Tilsyn, de selv vil have, ikke at være udsat for den Tvang, at en bestemt Mand, som tilhører en bestemt Stand, skal de tage under alle Omstændigheder. Det er dog at vende Tingene fuldkommen paa Hovedet, naar nu det ærede Medlem udtalte sig, som han gjorde.

Med Hensyn til Kirkens og Religionens Stilling vil jeg sige, at ethvert Kendskab til Religionshistorien viser, forekommer det mig, at Religionens ydre Magt altid staar i modsat Forhold til dens indre Aandsmagt. Jo mindre Aandsmagt, des mere Lyst til ydre Magt, og omvendt. Det ærede Medlem behøver jo kun at tænke paa den katolske Kirke — ogsaa paa den protestantiske Kirke i visse Tidsrum. Og det ærede Medlem behøver kun at læse sit nye Testamente — det maa jeg vel have Lov til at sige, det gør han jo som Præst, og det er der ingen Fornærmelse i —, saa vil det ærede Medlem vide, at det Menneske, der maaske stærkest til alle Tider har hævdet den aandelige Frihed — „Gud er Aand“, ikke sandt; det staar der jo —, hævdede Aandsfrihed, den personlige Frihed, satte et helt nyt Element ind i hele Verdenskulturen gennem Hævdelsen af den personlige Frihed, han var den, som skarpest bekæmpede den daværende ydre Kirke med dens Ceremoniel og Institutioner, dens Præsteskab, det store Raad, Farisæerne og de skriftkloge. Hver Gang de atter kommer ovenpaa og vil have politisk Magt og Indflydelse, staar det ilde til med Aandsmagten indenfor det religiøse Liv. Og føjer man dem, giver dem endnu større Magt eller lader dem beholde den, vil det gaa uafslædelig tilbage. Det er min Mening.

Blang: Jeg skal ikke følge den højtærede Minister eller optage en Forhandling